

متن پرسش

با عرض سلام و آرزوی قبولی طاعات و عبادات خدمت استاد. با توجه به این موضوع که هستی و وجود عدم نمی شود و ما پس از مرگ به عالم برزخ می رویم و بعد از برزخ در قیامت جاودان خواهیم ماند؛ منظور هلاکت و فنا در آیات «کل شیء هالک الا وجهه» و «کل من علیها فان * و بقی وجه ربک ذو الجلال و الاکرام» چیست؟

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: هر شیئی دو وجه دارد، وجهی که در نسبت با بقیه در عالم کثرات معنا دارد و وجهی که مربوط به هستی و وجود آن است. آیهی مذکور می فرماید هر شیئی و هر موجودی، وجهی و نسبتی دارد که هم اکنون هالک و نابود است، مگر آن وجهی که وجه الهی و وجودی هر موجود و شیئی می باشد. وجه وجودی درخت همان حیات است که به نور ظهور حیات حق در صحنه است. ولی وجه نسبی آن همان درخت خاص می باشد. آنچه می ماند وجه وجودی آن درخت است. با همین نگاه در آیهی بعد می فرماید هر آنچه بر زمین است فانی است، به اعتبار وجه نسبی کثرات عالم ارض، و آنچه می ماند وجه ذولجلالی و والای هر مخلوقی است. مثل حیات که در درخت به ظاهر محسوس نیست، چرا که حیات، اجل از برگ و ساقه می باشد که به طور محسوس به حس مادی دیده شود. موفق باشید